

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **C. investičný fond akciová spoločnosť, K. v likvidácii, so sídlom v K., IČO: X.**, proti povinnej **M. G., nar. X., bytom K., o vymoženie sumy 41,49 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde K. - okolie pod sp. zn. 0Er 3012/1998, o dovolaní spoločnosti E., s. r. o., so sídlom vo V., IČO: X., právne zastúpenej spoločnosťou AK N., s. r. o., so sídlom vo V., IČO: X. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2012, č. k. 3 CoE 64/2012-41, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Povinnej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice - okolie uznesením z 21. decembra 2011, č. k. 0Er 3012/1998-25, zmenu oprávneného nepovolil, exekúciu zastavil a uložil povinnému nahradiť súdному exekútorovi trovy exekúcie v sume 22,98 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Súd prvého stupňa rozhodnutie odôvodnil tým, že spoločnosť E., s. r. o., podaním, doručeným súdu 16. novembra 2011, navrhla zmenu oprávneného, ako aj zmenu súdneho exekútora. O návrhu na zmenu oprávneného rozhodoval súd podľa ust. § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p. s poukazom na § 251 ods. 4 a podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v znení účinnom do 1. februára 2002, keďže exekučné konanie sa začalo 3. septembra 1998 (§ 235 ods. 2 Exekučného poriadku). Vychádzajúc zo zistenia, že E., s. r. o., ako nový oprávnený podal návrh na zmenu účastníka konania na strane oprávneného v čase, keď už pôvodný oprávnený stratil spôsobilosť byť účastníkom konania, lebo bol 27. októbra 2010 vymazaný z obchodného registra, s poukazom na ust. § 103, § 20 ods. 1 a § 19 O. s. p., ako aj na § 18 ods. 1, § 19a ods. 2a § 20a ods. 2 Občianskeho zákonníka zmenu oprávneného

nepovolil. Vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ObdoV 45/2007 konštatoval, že v tomto štádiu konania nemožno rozhodovať o návrhu na zmenu účastníka, pretože tento bol doručený súdu prvého stupňa až po tom, čo pôvodný oprávnený zanikol výmazom z obchodného registra. Z týchto dôvodov nepripustil zmenu na strane oprávneného a následne exekúciu podľa ust. § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku zastavil. O trovách exekúcie rozhodol podľa § 197 Exekučného poriadku a na ich náhradu zaviazal povinného podľa všeobecnej zásady platnej v exekučnom konaní, že trovy exekúcie uhrádza povinný. Navyiac oprávnený bol vymazaný z obchodného registra a tomuto nebolo možné uložiť trovy exekúcie. Pretože súd zmenu oprávneného nepovolil a exekúciu ako neprípustnú z dôvodu zániku oprávneného zastavil, o návrhu na zmenu exekútora už nerozhodoval.

Na odvolanie spoločnosti E., s. r. o., Krajský súd v Košiciach uznesením z 28. septembra 2012, č. k. 3 CoE 64/2012-41, napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o nepovolení zmeny oprávneného potvrdil. Vo zvyšnej časti uznesenie zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Spoločnosti E., s. r. o., náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Odvolačí súd v odôvodnení poukázal na to, že Exekučný poriadok je lex specialis k Občianskemu súdnemu poriadku a obsahuje osobitnú úpravu právneho nástupníctva vo svojom § 37. Do 31. augusta 2005 bol tento proces zjednodušený, pretože stačilo preukázať prechod práv z exekučného titulu, a to listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom. O zmene účastníka konania preto súd samostatným uznesením nerozhodoval. Od 1. septembra 2005 je súdny exekútor povinný doručiť súdu návrh na pripustenie zmeny účastníka konania v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel od účastníkov konania a súd je povinný o tejto zmene do 60 dní rozhodnúť. Z uvedeného vyplýva, že Exekučný poriadok v § 37 ods. 3 postup pri zmene účastníka konania upravuje, preto nie je na mieste použitie § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p. ako lex generalis.

Či už podľa staršej právnej úpravy alebo súčasnej právnej úpravy je prechod alebo prevod práv alebo povinností alebo prevzatie povinností v exekučnom konaní aprobované len vtedy, ak sa preukáže predpísaným spôsobom, a to (1) listinou vydanou oprávneným štátnym

orgánom, (2) listinou overenou oprávneným štátnym orgánom, alebo (3) prechodom priamo na základe všeobecne záväzného právneho predpisu. Uvedené však v danom prípade splnené nebolo, pretože predloženými listinným dôkazmi oprávnený zákonným spôsobom prevod práv a povinností nepreukázal.

Odvolačný súd mal za to, že súd prvého stupňa rozhodol správne, keď nepovolil zmenu účastníka konania na strane oprávneného, s preto odvolačný súd uznesenie v tomto výroku potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne.

Odvolačný súd v odôvodnení ďalej uviedol, že oprávneným v danej veci je C. investičný fond, akciová spoločnosť, K. Z výpisu z obchodného registra bolo zistené, že oprávnený bol z neho vymazaný z dôvodu ukončenia likvidácie k 31. augustu 2010, čím stratil spôsobilosť na práva a povinnosti, ako aj procesnú spôsobilosť. Súd prvého stupňa preto správne uvažoval o zastavení exekúcie, zrejme nedopatrením však opomenul najprv exekúciu vyhlásiť za neprípustnú z dôvodu zániku oprávneného (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku).

Odvolačný súd poukázal v odôvodnení na ust. § 57 ods. 5 Exekučného poriadku, ktorý bol doplnený novelou Exekučného poriadku (zákon č. 230/2012 Z. z.) účinnou od 8. augusta 2012.

Odvolačný súd preto podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o zastavení exekúcie, ako aj v súvisiacom výroku o trovách exekúcie a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň uviedol, že úlohou súdu prvého stupňa bude v danej veci nariadiť pojednávanie, a následne vo veci rozhodnúť.

Odvolačný súd rozhodoval aj o trovách konania odvolateľa a keďže E., s. r. o., bol v odvolacom konaní iba čiastočne úspešný, podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 2 O. s. p. mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie spoločnosť E., s. r. o., ktoré odôvodnila tým, že sa postupom súdu účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Navyše uznesenie odvolacieho súdu bolo vydané

v rozpore s Exekučným poriadkom, O. s. p., ako aj s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Odňatie možnosti konať pred súdom videl dovolateľ v tom, že súdy nepovolili zmenu účastníka konania na strane oprávneného a exekúciu zastavili napriek tomu, že dovolateľ a jeho právny predchodca splnili všetky zákonné predpoklady pre vstup dovolateľa do konania na strane oprávneného. Mal za to, že podľa § 37 Exekučného poriadku, postačovalo k zmene oprávneného preukázať súdnemu exekútorovi listiny o prevode práva z exekučného titulu na novú osobu. Keďže v prejednávanej veci sa tak stalo ešte v roku 2006 (listom z 15. marca 2006 oznámila spoločnosť I., spol. s r. o., súdnemu exekútorovi postúpenie vymáhanej pohľadávky a pripojila aj zmluvu o postúpení pohľadávky z 22. decembra 2005), mal súd ako s novým oprávneným konať so spoločnosťou I., spol. s r. o., keďže táto spoločnosť sa stala účastníkom konania ex lege. Ďalej mal za to, že ani v zmysle postupu prezentovaného prvostupňovým a odvolacím súdom v danej veci, podľa ktorého na zmenu účastníka konania je potrebné osobitné rozhodnutie exekučného súdu, je postup súdov neprípustný. Svedčí o tom rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1 Obdo V 45/2007, ktorým najvyšší súd vyhovel dovolaniu podanému novým navrhovateľom. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí potvrdil názor o prípustnosti zmeny účastníka konania po tom, čo pôvodný účastník zanikol. V prejednávanej veci spoločnosť I., spol. s r. o., ako aj pôvodný oprávnený ešte v roku 2006 oznámili súdnemu exekútorovi postúpenie pohľadávky a navrhli zmenu oprávneného. V prípade aplikácie Exekučného poriadku platného po 1. septembri 2005 podáva návrh na zmenu účastníka konania súdny exekútor, ktorý má na to stanovenú subjektívnu lehotu 14 dní. Exekútor je touto lehotou viazaný aj v prípadoch, keď sa o skutočnosti zakladajúcej procesné nástupníctvo dozvedel inak, ako oznámením zo strany účastníka konania. Podľa tejto zákonnej úpravy exekútor bol povinný doručiť exekučnému súdu návrh na zmenu oprávneného. Exekútor však nekonal od roku 2006 a túto svoju nečinnosť zdôvodnil údajnou nemožnosťou identifikácie pohľadávok z predložených zmlúv a ich príloh. Spoločnosť I., spol. s r. o., však exekútorovi predložila overenú kópiu zmluvy o postúpení pohľadávok spolu s prílohou, z ktorej bolo možné jednoznačne identifikovať príslušnú pohľadávku, keďže každá pohľadávka bola označená dlžnou sumou a menom povinného.

Dovolateľ má za to, že spoločnosť I., spol. s r. o., zmluvu o postúpení pohľadávok, ako aj návrh na zmenu účastníka konania podala v čase, keď ako subjekt práv a povinností v obchodnom registri bol pôvodný oprávnený zapísaný. Zároveň podľa ust. § 92 O. s. p., ktoré súdy aplikovali na rozhodnutia v danej veci, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa, súd návrhu vyhovie. Ak uvedená skutočnosť nastala po začatí konania, súd má povinnosť vyhovieť návrhu, aby na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva prevedené.

Otázkou zámény účastníkov konania v prípade výmazu pôvodného účastníka konania z obchodného registra sa najvyšší súd zaoberal tiež v rozhodnutí R 65/1996. Konštatoval v ňom, že v prípadoch, kedy účastník konania zanikol výmazom z obchodného registra pred začatím konania, neprichádza do úvahy zámena účastníkov alebo pristúpenie do konania podľa § 92 O. s. p., pretože takýto postup je možný len za predpokladu, že účastník, ku ktorému alebo na miesto ktorého mal vstúpiť niekto iný, mal spôsobilosť byť účastníkom konania v čase jeho začatia. Z citovaného rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd síce odmietol zámenu účastníka konania, ktorý zanikol výmazom z obchodného registra pred začatím konania, ale zároveň priamo potvrdil takýto procesný postup v prípade, že k zániku účastníka výmazom z obchodného registra došlo až po začatí konania.

Podľa názoru dovolateľa kvalifikovaným spôsobom prejavil vôľu byť účastníkom konania, a to na strane navrhovateľa. Účinnosť tohto prejavu nemôže byť závislá na výmaze pôvodného oprávneného z obchodného registra. Ak miesto doterajšieho oprávneného sa uvoľnilo pred skončením konania, dôvodne na jeho miesto môže dovolateľ vstúpiť, ktorý túto vôľu prejavil. Uvedený názor prezentoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 31. mája 2011, sp. zn. 5 Obo 45/2011.

Odvolací súd sa však prezentovanými závermi neriadil a odňal tak účastníkovi, resp. jeho právnemu nástupcovi možnosť konať pred súdom.

Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 28. septembra 2012, sp. zn.

3 CoE 64/2012, ako aj rozhodnutie Okresného súdu Košice – okolie z 21. decembra 2011, sp. zn. 0Er 3012/1998 a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu alternatívne, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že povolí zmenu účastníka konania na strane oprávneného a pripustí, aby namiesto doterajšieho oprávneného C. investičný fond akciová spoločnosť, K., v likvidácii, vstúpil do konania nový oprávnený – obchodná spoločnosť E., s. r. o., so sídlom H., IČO: X. a priznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania vo výške 48,41 eur oprávnenému.

Povinná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

Súdny exekútor poukázal na písomné vyjadrenie k odvolaniu z 30. marca 2012 a uviedol, že na skutočnostiach tam uvedených trvá v celom rozsahu aj v dovolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací podľa ustanovenia § 10a ods. 1 O. s. p., po zistení, že dovolanie podala na to oprávnená osoba, zastúpená právnickou osobou založenou na účel výkonu advokácie (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanvej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. V zmysle § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade

cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolateľom napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., a preto nemožno vyvodiť prípustnosť dovolania z týchto ustanovení.

Prípustnosť dovolania podaného dovolateľom by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania podľa § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada podľa § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup

súdu, priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníkov občianskeho súdneho konania. Vady, zakladajúce zmätočnosť súdneho konania, ktoré zaviniť súd svojím procesným postupom v rozpore so zákonom, spravídla účastníkovi konania odnímajú možnosť konať pred súdom, pretože mu bránia v realizácii tých procesných práv, ktoré Občiansky súdny poriadok priznáva na účelné uplatnenie alebo bránenie práva proti druhej strane v spore. Vydanie zmätočného rozhodnutia bez ďalšieho nemá svoje právne opodstatnenie, preto je vždy nevyhnutné takéto rozhodnutie zrušiť najmä z hľadiska ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj napr. III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04, II. ÚS 174/04). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak, ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Preskúmaním veci došiel dovolací súd k záveru, že konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté vadou majúcou za následok odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p.

Podľa § 251 ods. 4 O. s. p. na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu sa použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhoduje sa však vždy uznesením. Podľa § 92 ods. 2 O. s. p., ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli. Podľa ods. 3 citovaného ustanovenia súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvádzaná v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť

na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované.

Podľa § 238 ods. 1 prechodných a záverečných ustanovení Exekučného poriadku účinných od 1. septembra 2005, konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005, ak odsek 2 neustanovuje inak. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ustanovenia § 34 ods. 1 až 3, § 37 ods. 4 a 5, § 46 ods. 3, § 47 ods. 3, § 58 ods. 5, § 134 ods. 2, § 136 ods. 3 a 4, § 145 ods. 1, sa použijú aj na konania začaté pred 1. septembrom 2005.

Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku do účinnosti novely vykonanej zák. č. 341/2005 Zb., t. j. do 31. augusta 2005, proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu (§ 41). Podľa ods. 4 tohto ustanovenia prechod povinnosti alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ak nevyplýva priamo z právneho predpisu. Podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 341/2005 Zb. proti inému než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, možno vykonať exekúciu, len ak sa preukázalo, že naňho prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu podľa § 41. Ak nastanú skutočnosti, na ktorých základe dochádza k prevodu alebo prechodu práv a povinností vyplývajúcich z exekučného titulu, sú účastníci konania povinní bez zbytočného odkladu písomne oznámiť tieto skutočnosti exekútorovi. Oznámenie musí byť doložené listinou preukazujúcou prevod alebo prechod práv alebo povinností. Návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania je exekútor povinný súdu doručiť v lehote 14 dní odo dňa, keď sa o týchto skutočnostiach dozvedel. Súd rozhodne do 60 dní od doručenia návrhu uznesením. Rozhodnutie sa doručí exekútorovi, oprávnenému a povinnému, ktorí sú označení v exekučnom titule, a tomu účastníkovi, na ktorého právo alebo povinnosť prešla. Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, ak k prevodu alebo prechodu práv alebo povinností z exekučného titulu dôjde po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, pokračuje exekútor vo vykonávaní exekúcie na základe pôvodného poverenia, ku ktorému priloží originál alebo osvedčenú fotokópiu listiny preukazujúcej prevod alebo prechod práv a povinností.

Podľa § 103 O. s. p. súd kedykoľvek za konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 19 O. s. p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Podľa § 20a ods. 2 O. s. p. právnická osoba zapísaná v obchodnom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra.

Podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku exekúciu súd zastaví, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať.

Z dovolania vyplýva, že súdy, zúčastnené na rozhodovaní, mali dovolateľovi odňať možnosť konať pred súdom tým, že nepovolili zmenu účastníka konania na strane oprávneného a exekúciu ako neprípustnú zastavili napriek tomu, že dovolateľ a jeho právny predchodca splnili všetky zákonné predpoklady pre vstup dovolateľa do konania na strane oprávneného.

S vyššie uvedeným názorom dovolateľa sa dovolací súd nestotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že prvostupňový súd na zistený skutkový stav správne aplikovali ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. a odvolací súd jeho rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Exekučné konanie v predmetnej veci sa totiž začalo ešte v roku 1998 a podľa prechodného ustanovenia § 238 ods. 1 Exekučného poriadku konania začaté pred 1. septembrom 2005 sa dokončia podľa práva platného do 31. augusta 2005, ak odsek 2 neustanovuje inak. Ustanovenie § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 otázku procesného nástupníctva v exekučnom konaní riešilo len čiastočne. Ustanovovalo, že exekúciu možno vykonať aj proti inému, než tomu, kto je v rozhodnutí označený ako povinný, alebo v prospech iného, než toho, kto je v rozhodnutí označený ako oprávnený, ak sa preukázalo, že na takú osobu prešla povinnosť alebo právo z exekučného titulu. Prevod alebo prechod práv alebo povinnosti, pokiaľ nevyplýval priamo z právneho predpisu, bolo potrebné preukázať listinou, vydanou alebo overenou oprávneným orgánom. Citované ustanovenie však neupravovalo konkrétny postup účastníkov exekučného

konania, súdneho exekútora a exekučného súdu pre prípad, že k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti z exekučného titulu po začatí exekučného konania aj došlo. Z ustanovenia § 251 ods. 4 O. s. p. vyplýva, že na exekučné konanie sa použijú ustanovenia prvej až piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ak Exekučný poriadok neustanovuje inak. V praxi to znamená, že pokiaľ Exekučný poriadok určitú procesnú situáciu nerieši, tak sa na jej riešenie použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V danom prípade to znamenalo potrebu aplikovať ustanovenia § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. o zmene účastníka konania. S účinnosťou od 1. septembra 2005 bolo zavedené nové znenie § 37 ods. 3 Exekučného poriadku, ktorým sa účastníkom exekučného konania uložila povinnosť ohľadom existencie právnych skutočností, zakladajúcich prevod alebo prechod práv a povinností, vyplývajúcich z exekučného titulu a exekútorovi povinnosť na základe takéhoto oznámenia podať na súd návrh na pripustenie zmeny účastníctva. V zmysle prechodných ustanovení § 238 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku však toto ustanovenie nie je možné aplikovať na exekučné konania začaté pred 1. septembrom 2005, čo je aj posudzovaný exekučný prípad.

Dovolateľ tvrdí pritom, že na zmenu oprávneného alebo povinného stačilo oznámiť súdnemu exekútorovi, že došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti z exekučného titulu na inú osobu a predložiť listinu, ktorá túto skutočnosť preukazovala. Okolnosti prejednávanej veci však priamo potvrdzujú problematickosť takéhoto výkladu zákonných ustanovení. Tvrdený prevod alebo prechod práva z exekučného titulu sa môže stať predmetom sporu tak, ako tomu bolo aj v danom prípade, keď exekútor pokračoval v konaní s pôvodným oprávneným, pretože usúdil, že zmluva o postúpení pohľadávok a ani jej príloha neobsahovali dostatočnú špecifikáciu postupovanej pohľadávky. Túto otázku však exekútor nebol oprávnený sám riešiť. Len súd môže posúdiť, či okolnosti, uvádzané v oznámení, sú spôsobilé privodiť prevod alebo prechod práva alebo povinnosti z exekučného titulu a či predložené listiny sukcesiu do práv a povinností oprávnenej alebo povinnej aj preukazujú. Správnosť záverov exekučného súdu, ako súdu rozhodujúceho v prvom stupni, môže byť následne preskúmaná v rámci odvolacieho konania (keďže nejde o uznesenie podľa osobitného zákona – Exekučného poriadku, viď § 202 ods. 2 O. s. p. a judikát R 6/2003) a za istých okolností aj konania dovolacieho. Je však neakceptovateľné, aby bol súd viazaný tým, ako otázku procesného nástupníctva v exekučnom konaní posúdil súdny exekútor. Pokiaľ teda aj prax účastníkov exekučného konania a súdnych exekútorov pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 341/2005 Z. z. bola taká, ako uvádza dovolateľ, nebola správna a ani

v súlade so zákonom a už vôbec nie záväzná pre súd rozhodujúci o návrhu na zmenu účastníka konania, keďže aj v exekučnom konaní platí, že právne záväzný výklad zákona podáva výlučne súd.

Dovolateľ ďalej namietal, že aj keby bol správny názor, podľa ktorého je na zmenu účastníka konania potrebné osobitné rozhodnutie exekučného súdu, súdy zúčastnené na rozhodovaní neprípustné skúmali trvanie podmienok konania u pôvodného oprávneného po tom, čo im bola oznámená a preukázaná hmotnoprávna sukcesia do práva pôvodného oprávneného a doručený návrh na zmenu oprávneného spolu so súhlasom nového oprávneného so vstupom do konania. Odvolával sa pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1 ObdoV 45/2007, ktorý v skutkovo a právne obdobnej veci konštatoval existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., spočívajúcu v tom, že súd neprípustil zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa z dôvodu výmazu pôvodného navrhovateľa z obchodného registra pred rozhodnutím súdu o zmene účastníka konania. Podľa jeho názoru najvyšší súd s týmto rozhodnutím potvrdil názor o prípustnosti zmeny účastníka konania po tom, čo pôvodný účastník zanikol, avšak návrh na zmenu bol podaný ešte pred zánikom účastníka. K tomuto dovolací súd uvádza, že medzi predmetným prípadom a prípadom, ktorý riešil najvyšší súd v konaní pod sp. zn. 1 Obdo V 45/2007, je jeden podstatný rozdiel, ktorý spočíva v tom, že v predmetnej veci návrh na zmenu účastníka konania nepodal doterajší účastník konania, ale osoba, ktorá o sebe tvrdí, že na ňu prešlo právo z exekučného titulu. Podľa § 92 ods. 2 O. s. p. je aj taká osoba oprávnená navrhnúť zmenu účastníka, pričom v návrhu je inkorporovaný aj jej súhlas so vstupom do konania na strane oprávneného. Súhlas povinného sa nevyžaduje bez ohľadu na to, či sa navrhuje zmena oprávneného alebo povinného. Preto súd ani nezisťuje stanovisko tejto osoby k navrhovanej zmene účastníka. Iná je však situácia v prípade oprávneného ako osoby, ktorá svojím návrhom na vykonanie exekúcie iniciovala začatie exekučného konania. V súlade s dispozičnou zásadou, ktorá ovláda aj exekučné konanie platí, že oprávnený musí s navrhovanou zmenou súhlasiť. Nie je mysliteľné, aby súd pripustil zmenu oprávneného účastníka konania bez jeho vedomia alebo dokonca proti jeho vôli. Preto je potrebné, aby v prípade, keď zmenu navrhuje osoba, ktorá mala vstúpiť na miesto oprávneného, si súd vyžiadal stanovisko oprávneného, teda toho, kto má z konania vystúpiť. V prejednávanej veci takéto stanovisko nebolo možné zabezpečiť vzhľadom k tomu, že pôvodne oprávnený zanikol bez právneho nástupcu. V prípade, ktorý najvyšší súd prejednával pod sp. zn.

1 Obdo V 45/2007 podal návrh na zmenu navrhovateľa sám navrhovateľ skôr, ako bol vymazaný z obchodného registra. Prejavil tým vôľu vystúpiť z konania a ďalej nebyť účastníkom konania. Preto dovolací súd mohol konštatovať: „ak miesto doterajšieho navrhovateľa sa uvoľnilo pred skončením konania, dôvodne na jeho miesto môže vstúpiť dovolateľ, ktorý túto vôľu prejavil ešte v čase, keď navrhovateľ existoval“.

V predmetnej veci v čase, keď pôvodne oprávnený ešte existoval, tento sám nepodal návrh na zmenu oprávneného, ktorý by spĺňal kritériá v zmysle § 92 ods. 2 a 3 O. s. p. a ako vyplýva z vyššie uvedeného výkladu, oznámenie spoločnosti I., spol. s r. o., z 15. marca 2006, adresované súdnemu exekútorovi, nebolo spôsobilé privodiť zmenu účastníka exekučného konania na strane oprávneného. Kvalifikovaný návrh na zmenu oprávneného bol súdu doručený až v čase, keď pôvodne oprávnený už neexistoval. Preto, ak prvostupňový súd takýto návrh zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie v tejto časti potvrdil, neodňali súdy svojím postupom účastníkovi konania možnosť konať pred súdom, ani právo na spravodlivý súdny proces a prístup k súdu.

Pokiaľ obsah podaného mimoriadneho prostriedku naznačuje, že dovolateľ sa domáha prieskumu celého napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, t. j. i tej časti, v ktorej vo výroku odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol, že exekúciu zastavuje a trovách exekúcie, a vrátil vec súdu prvého stupňa, dovolací súd poukazuje na to, že dovolanie proti tomuto výroku je podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. neprípustné. Jeho prípustnosť by zakladala len niektorá z väd uvedených v § 237 O. s. p. (uvedené vyššie). Takúto vadu, pokiaľ sa týkala výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, však v dovolaní ani dovolateľ netvrdil, a dovolací súd zo svojej úradnej povinnosti nezistil.

Keďže ustanovenia § 237 O. s. p., § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 12. októbra 2012 sp. zn. 14 CoE 59/2012 nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p.

V dovolacom konaní vzniklo povinnej právo na náhradu trov dovolacieho konania proti dovolateľovi, ktorý úspešný nebol (§ 243b ods. 5 O. s. p., § 224 ods. 1 O. s. p., § 142

ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože v dovolacom konaní návrh na ich priznanie nepodala (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2014

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová